

Száraz Miklós György

Mamma Bella

Azt mondják, Máriás lélek a magyar. Nem hiszem. Talán szeretne azzá lenni. De nem leszünk. Nem megy. Ha megfeszítenek, akkor sem.

Mária az ellentétek asszonya. Az olvasom, hogy „az isteni alkotás remekműve”. Egyszerre szűz és anya. Konok fejekbe ez soha nem ment be. A kiválasztott asszony. A szeplőtelen: vagyis büntelen. Boldogok közt is a legboldogabb. Megint az ellentét: a legboldogabb, ugyanakkor a legboldogtalanabb anya. A redemptorista teológus, Liguori Szent Alfonz Mária azt mondja, hogy egyetlen földi anyát úgy ki nem fosztottak, ahogy Jézus kifosztotta Máriát. Hiszen mindent elvett tőle, ami e világi. Ki az én anyám, kérdi a megváltó. És a feleletet is megadja: aki Isten szavára hallgat. A teológusok szerint Mária, a némán szenvedő, kegyelemért nem könyörgő, nem sivalkodó anya a fájdalom-ban társmegváltóvá lesz.

Úgy húsz évvel ezelőtt egy francia szerzetes állítólag elhatározta, beutazza az egész földkerekséget, hogy lefényképezze az összes eredeti Mária-képet és -szobrot. Az utolsó híradás szerint már több mint húsz ezer fényképet készített, de még nem hagyta el Franciaországot.

Egy római plébános meghatottan tapasztalta, hogy egy fiatal pár milyen ritka rendíthetetlen buzgalommal imádkozik hetek óta minden áldott reggel temploma Mária-oltára előtt, míg nem a szemfüles (hitetlen?) takarítónő gyanakodni kezdett, hogy a pár talán nem is lelki feltöltődésért jár a templomba. A sejtelem beigazolód-

dott, bár a gyanúsítottak határozottan állították, hogy ők az oltár mögötti konnektorról nem is tudtak: a Szűz Mária szobrából kisugárzó energia tölti fel reggelente mobiltelefonjuk akkumulátorát. A történetben talán az a legszebb, hogy a plébánia lelkésze nem tiltotta ki templomából a párt, mondván, ha egyszer nincs hol lakniuk, Mária nyilván szívesen látja őket, s ha emellett még a telefonjukat is feltölthetik, az csak olyan, mintha ő egy pohár vízzel segítene a szomszónak.

2001 tavaszán Bogota nemzetközi repülőterén letartóztattak egy családot: közel egymillió dollárt találtak gyermekeik ruhája alá, csecsemőjük pelenkájába rejtve. A drogkereskedellemmel vádolt családfő asszonya azzal védekezett, hogy nem tehetnek semmiről, Spanyolországban megjelent nekik Szűz Mária, és intő szózat kíséretében ölükbe hullatta a bankókat.

Azt mondják, Szűz Mária a földkerekség legismertebb asszonya. A katolikus egyház kalendáriumában az ő nevére bukkanhatunk a legtöbbször, neki van a legtöbb ünnepe. Hónapot szentelünk neki, mégpedig a legszebbet, a bimbózót, a virágzót, a legígéretesebbet, Pünkösöd havát, a májust. Régi naptárainkban a január és az augusztus (Boldogasszony és Kisaszszony hava) is az ő nevét viseli.

Ki ez az Asszony? Akié a legtöbb ünnep, akié a legtöbb név, akit a legtöbbet becézünk. Stella Maris: Tenger Csillaga, Mennyek és Ég Királynője, Béke Anyja, Kedd Asszonya, Babba Mária, Szép Szűz Mária, Nap Asszonya, Miasszonyunk, Égi és Földi Anyánk,

Hétfájdalmú Szűz, Apokalipszis Anyja, Rózsafüzér Királynéja, Magyarország Nagyasszonya, Regina Angelorum: Angyaloknak Királynője.

Nekem a legszebb: Mamma Bella. A Szépséges Anya.

A napokban talákoztam egy könyvvel. Az újpesti Egek Királynéja-templom védőszentje, amint az a nevéből is nyomban kiderül, Szűz Mária. A templom plébánosa, Horváth Zoltán esperes nemrégiben jelentette meg a könyvét *Hogyan szólítsalak, Mária?* címmel. Munkájában megpróbálta Mária összes nevét egybegyűjteni, s az elnevezések egy részét megmagyarázni.

Azt kérdezik, miért akarja valaki Mária összes nevét csokorba gyűjteni? A kérdésre több válasz is lehetséges. Például az, hogy miért ne akarná? Az ember kíváncsi és rendszerező lény. De lehet ez a gyűjtés ima is. Tisztelgés az istenszülő asszony, a szenvedő anya és az esendő emberért közbenjáró szent előtt. Maga a szerző azt nyilatkozta, hogy több mint tíz évvel ezelőtt, amikor az Egek Királynéja-templom plébánosa lett, már akkor is „bizsergett valami” a szívében, hiszen az egész magyar nyelvterületen nincs több ilyen nevű templom. Aztán jött egy súlyos betegség, aminek hónapjaiban minden áldott nap Mária segítségéért, közbenjárásáért fohász kodott – és meggyógyult. Ez a könyv tehát köszönet is.

Mária velünk él. Tudjuk vagy sem, itt él a köztudatban.

A Paradicsom harmincharmadik énekében Dante – Szent Bernát szájába adva a szót – így ír róla: „déli láng a szeretet egébül”, „embereknek élő forrás, melyből reményük épül”. Jól választ tolmácsot a fiesolei születésű költőóriás, hiszen Szent Bernát lenyűgöző, megszállott alak maga is. Lehet,

hogy éppen Mária példája ragyog fel előtte, midőn azt dörgi: – „Lángolj és világíts! Csak lángolni kevés, csak világítani hívságos csekélység. Lángolni és világítani: az a tökély!” – Húszévesen, 1110 körül lép be a ciszterciek akkor még egyetlen citeaux-i (latinul Cistercium) kolostorába, s rögvest maga előtt tereli harminc rokonát és barátját is. Mária feltétlen híve, epedő lovagja és vőlegénye ez az önmagát szigorú szabályok betartására kötelező, mégis megregulázhatatlan, féktelen szent ember, aki Jézusnak szinte tejtestvére, hiszen Szűz Mária, a Megváltó anyja – szövetségük jeléül – tejet csurrant emlőjéből ajkára. (A legenda egyik változata szerint egyenesen Szent Bernát követelésére – „Monstra te esse matrem!”; Mutasd meg, hogy anya vagy! – esett meg a *lactatio* csodája.) Clairvaux-i Szent Bernhard, az „édes szavú doktor”. Doctor Mellifluus. Mézzel folyó, vagyis mézes szavú. De ha kell – nevéhez méltón – medveerős, bömböl, mint a feldühödött vadállat: keresztes hadjáratot szervez, rablólovagokat, erdei haramiákat, akasztófavirágokat biztat gyilkolásra – a szent ügy érdekében. Tünetényes gondolkodó, az egyik legnagyobb misztikus szónok. A bölcs és a herosz egy személyben. És ez a (csakis felőlünk nézve) ellentmondásosnak tűnő lélek mint valódi édesanyján, bensőséges, gyöngéd és zsarnoki, vagyis gyermeki szeretettel csügg Szűz Márián.

Máriás lélek a magyar. Zászlóinon, pénzeinken, dalainkban, fohászunkban, a kardbojton, de még a csatakiáltásban és a kártyában is Máriát idéztük, kerestük. Máriást csináltunk a francia marriage-ból, s ha lebukott, rosszul csalt a kártyán, megkapta a magáét a mihaszna mamlasz, a „máriás huncut”.

Regnum Marianum. Országunk, földünk, történelmünk Szent István óta – vagy tán régebb óta – az övé, mi magyarok tehát kétszeresen is a gyermekei vagyunk. „Máriáról beszélni sosem elég”. Ezt is Szent Bernát mondja. Beszéljünk hát Máriáról.

Neve eredetileg Mirjam. „Csöpp a tengerben.” A Mindenség, a Teremtés, az isteni lény ésszel felérhetetlen nagyságában. Azt mondják, a név második jelentése: „Keserűség.” Ezt nem kell magyarázni. Mária nevének harmadik jelentése: „Úrnő.” Nem azért, mintha földi javakban gazdag vagy társadalmi értelemben nemes volna – noha Dávid királyi véréből származik. Nem. Azért úrnő, mert tökéletes. Legszentebb a szentek között? Ezt úgysem értjük; hagyjuk a szószékről papolóknak. „Gratia plena.” Kegyelemmel, malaszttal teljes. Úgy mondják, ez annyit jelent, hogy színing telve jóval. Vagyis nem marad hely a rosszra. Ezt legalább értjük. Hihetetlen ugyan, de világos. El tudjuk képzelni. Tiszta, rendületlen, jellemes, szorgalmas, lelkes, szeretettel teljes. Ha kell, alázatos. Mindig segítőkész, soha nem habozik, és soha nem téved. Nem hibázik. Tökéletes. Mindig. Minden áldott nap. Hajnalban, reggel, délben és este. Jókedvben és rosszban. Ínségben és bőségben egyaránt. Mennyi szép emberi vonás így együtt! Hát ilyenek mi sosem leszünk. Felru-

házzuk őt minden olyan emberi tulajdonsággal, ami után vágyakozunk, amilyennek látni szeretnénk embertársainkat és önmagunkat. Mária a tökéletes ember. Amilyen nincs.

Talán ez az, amiben a legkönnyebben megkapaszkodhatunk. Mária, az anya. Akiben újra és újra megismétlődik a születés, a Teremtés csodája. Ezt mindannyian fel tudjuk fogni, hívők és nem hívők, tudósok és tudatlanok, reménykedők és tévelygők, nyavalyás örök szkeptikusok is. Született árvák, és akik azzá lettünk – vagy leszünk majd. Mert egyszer mindannyian elárvulunk, és akkor nem marad más, mint a bánat, a késői könnyek, a mardosó kín, hogy miért nem volt több eszünk, vagyis hogy éppen nem az, hanem hogy miért nem volt több erőnk, miért nem volt bennünk sokkal több megértés, miért voltunk mindig okosak, okosan buták, vagyis érzéketlenek és kegyetlenek, miért nem voltunk belátóbbak és megengedőbbek, tisztábbak, kedvesebbek és nagylelkűbbek? Miért nem volt bennünk elég...? Mi is? Hát igen: szeretet. Most már adhatjuk, szórhatjuk kétségbeesetten, két marokkal, gyerekeinkben próbálva pótolni a pótolhatatlant, szerethetünk adázul és konokan, szeretethetünk elesett, idegen öregeket, nyomorult csavargókat, és mormolhatjuk: „Édesanyánk, ki vagy a mennyekben, bocsásd meg a mi vétkeinket...”